

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2025

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
1.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	4
2. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi	6
2.1 Paimio 700 -juhlavuosi	7
2.2 TE-palvelujen siirtyminen kunnille	7
2.3 Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	8
2.4 Varautuminen ja valmiussuunnittelu	8
3. Kaupungin taloudellinen tila	9
3.1. Vuoden 2025 taloudellinen tulos	9
3.2. Investointien toteutuminen ja vaikutukset	10
3.3. Velka ja rahoitus	10
4. Strategian toteutuminen	12
5. Toimialojen arviointi	13
5.1 Koulutuslautakunta	13
5.2 Hyvinvointilautakunta	15
5.3 Tekninen lautakunta	16
5.4 Ympäristölautakunta	17
6. Henkilöstö	18
7. Konserniyhtiöt	19
8. HYTE-toiminta	20
9. Vuoden 2024 arviointikertomuksen seuranta	22
10. Tarkastuslautakunnan päätelmät ja yhteenveto	24
11. Esitys valtuustolle	25

1. Johdanto

Tämä on nykyisen valtuustokauden (2025–2029) tarkastuslautakunnan ensimmäinen arviointikertomus.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida riippumattomasti, kuinka hyvin Paimion kaupunki on vuonna 2025 onnistunut valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisessa sekä hallinnon ja talouden järjestämisessä. Arviointikertomus perustuu tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuulemisiin ja muuhun käytettävissä olleeseen aineistoon. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksia ylläpitämällä sidonnaisuusrekisteriä ja toimittamalla sidonnaisuudet tiedoksi valtuustolle.

Vuosi 2025 on ollut kunnallishallinnolle edelleen taloudellisesti ja toiminnallisesti vaativa. Yleinen kustannustason nousu, palvelutarpeiden muutokset, TE-palvelujen siirtyminen kunnille sekä toimintaympäristön epävarmuus ovat edellyttäneet kaupungilta sopeutumista ja harkittua taloudenpitoa. Tarkastuslautakunta on arvioinnissaan kiinnittänyt huomiota siihen, miten kaupunki on onnistunut turvaamaan keskeiset palvelut samalla, kun talouden tasapainosta on huolehdittu.

Vuosi 2025 on ollut myös muutoksen aikaa kaupungin johtamisessa uuden kaupunginjohtajan aloittaessa tehtävässään. Johtamisjärjestelmän uudistuminen on tuonut mukanaan odotuksia toiminnan kehittämisestä sekä strategisen ohjauksen vahvistamisesta.

Kaupungin toiminnassa on havaittavissa sekä onnistumisia että kehittämiskohteita. Strategisten tavoitteiden toteutuminen on edennyt pääosin suunnitellusti, mutta yksittäisillä osa-alueilla tavoitteiden saavuttamisessa on ollut haasteita.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin henkilöstöä, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sitoutuneesta työstä kaupungin kehittämiseksi. Arviointikertomuksen tarkoituksena on tukea valtuuston päätöksentekoa sekä edistää toiminnan avoimuutta ja jatkuvaa parantamista.

Kiitos kuluneesta vuodesta ja jatketaan hyvää työtä Pikkuisen paremman Paimion puolesta.

Paimion kaupungin tarkastuslautakunta

Arviointikertomuksen tekemiseen on käytetty apuna tekoälyä.

1.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

- Puheenjohtaja: Noora Eloluoto (varajäsenenä Terhi Oinonen)
- Varapuheenjohtaja: Annica Tuominen (varajäsenenä Matti Mäkelä)
- Jäsenet:
 - Martti Heikkilä (varajäsenenä René Honkanen)
 - Pasi Pöri (varajäsenenä Satu Tuominen)
 - Minni Rantanen (varajäsenenä Rami Backman)
 - Tapani Salo (varajäsenenä Susanna Sivonen)
 - Nanna Tuovinen (varajäsenenä Rauno Rautio)
- Pöytäkirjanpitäjä: Pirkko Tahvanainen (sijaisena Heidi Laine)
- Vastuunalainen tilintarkastaja: Kirsi Ehrlund, BDO Auditor Oy

Vasemmalta: Pasi Pöri, Noora Eloluoto. Tapani Salo, Martti Heikkilä, Annica Tuominen, Minni Rantanen, Nanna Tuovinen

Uusi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa 1.6.2025 ja kokoontui ensimmäisen kerran 21.8.2025. Edellinen tarkastuslautakunta kokoontui tarkastusvuoden aikana neljä kertaa ja uusi tarkastuslautakunta niin ikään neljä kertaa.

Tarkastusvuoden ensimmäisellä puoliskolla tarkastuslautakunta kuuli työvoimapalveluiden päällikköä työvoimapalveluiden ajankohtaisista asioista. Kiinteistöpäällikkö raportoi keskeneräisten investointien etenemisestä ja valmistuneiden toteutumisesta. Lautakunta kävi tutustumassa kirjaston tiloihin ja toimintaan sekä samalla kuuli kirjaston ajankohtaisista asioista ja tulevaisuuden suunnitelmista. Toimialajohtajien kuulemisten lisäksi on kokouksissa ollut kuultavana kaupungin viranhaltijoita niin henkilöstöasioiden kuin kaupungin talouden ja ajankohtaisten asioiden osalta.

Uusi tarkastuslautakunta kävi syksyllä tutustumassa sisäliikuntahalliin ja peruskorjattuun Kriivarin kouluun teknisen johtajan opastuksella sekä kuuli myös hankkeiden ja asetetun budjetin toteutuksesta.

Lautakunta osallistui BDO Oy:n järjestämään Varsinais-Suomen ja Satakunnan tarkastuslautakuntien risteilyseminaariin. Lautakunta kuuli toimialajohtajia vuoden 2026 talousarviosta ja kaupunginjohtajaa sekä toimialajohtajia vuoden 2025 tilinpäätöksestä ja henkilöstöpäällikköä henkilöstökertomuksesta.

Tarkastuslautakunta osallistui risteilyseminaariin.

Tarkastuslautakunnan vierailu sisäliikuntahallissa teknisen johtajan opastuksella.

2. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Vuosi 2025 oli Paimion kaupungille merkittävä juhlavuosi kaupungin täyttäessä 700 vuotta. Juhlavuosi vahvisti kaupungin yhteisöllisyyttä ja näkyvyyttä sekä toi yhteen kuntalaisia, yhdistyksiä ja yhteistyötahoja.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin toiminta oli kokonaisuutena aktiivista ja palvelutuotanto pääosin toimivaa. Useita merkittäviä investointihankkeita vietiin eteenpäin suunnitellusti, ja kaupungin elinvoiman kehittämisessä saavutettiin myönteisiä tuloksia.

Kaupungin taloudellinen tilanne kuitenkin heikkeni edelleen. Tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi ja velkaantuminen jatkui voimakkaana.

Tilinpäätöksen 2025 tunnusluvut

- tilikauden alijäämä 1,92 M€
- nettoinvestoinnit 8,9 M€
- lainakanta 68,6 M€
- lainaa/asukas 6 084 €
- kassavarat 1,0 M€
- väkiluku 11 278
- työttömyysaste 8,0 %

Paimion Tapahtumien yö 2025, Kuva: Kari Paananen

2.1 Paimio 700 -juhlavuosi

Toimintavuotta 2025 rytmitti Paimion 700-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuosi oli onnistunut yhteinen projekti, joka toi kaupungille merkittävää näkyvyyttä ja lisäsi matkailua sekä tapahtumakävijöitä.

Keskeisiä päätapahtumia olivat juhlavuoden avajaiset, Paimio-päivä 7.5.2025, Eläköön Paimio – Tapahtumien yö sekä juhlavuoden päättäjäiset.

Juhlavuoden aikana järjestettiin noin sata tapahtumaa ja kokonaisyleisömäärä nousi lähes 45 000 osallistujaan. Suosituimpia tapahtumia olivat Leiri N:o 5-musiikinäytelmä, Tapahtumien yö sekä juhlavuoden avajaiset.

Juhlavuoden budjetti vuosille 2022–2026 oli yhteensä noin 174 000 euroa, josta toteutuneet nettokulut olivat noin 168 000 euroa. Tapahtumat saatiin toteutettua onnistuneesti ja alle budjetoidun kaupungin, yrittäjien ja muiden vapaaehtoisten yhteistyöllä. Tarkastuslautakunta toteaa, että Tapahtumien yö oli yhteisöllinen ja Paimion elinvoimaisuutta rikastuttava tapahtuma ja toivoo sille jatkuvuutta.

2.2 TE-palvelujen siirtyminen kunnille

Vuosi 2025 oli merkittävä työvoimapalveluiden kannalta, sillä TE-palvelut siirtyivät valtiolta kuntien vastuulle.

Paimio kuuluu Turun työllisyysalueeseen, jossa on mukana 23 kuntaa Turun toimiessa vastuukuntana.

Paimio oli valmistautunut uudistukseen aiempien kuntakokeilujen kautta, minkä vuoksi palveluiden käynnistäminen onnistui suhteellisen hyvin. Työllisyyspalveluiden henkilöstömäärä kasvoi neljästä yhdeksään henkilöön.

Uudistuksella oli kuitenkin merkittävä vaikutus kaupungin talouteen. Toimintakulut kasvoivat erityisesti TE-uudistuksen vuoksi, eikä uudistus toteutunut kunnille kustannusneutraalisti. Myös työmarkkinatuen kuntaosuudet nousivat huomattavasti, noin 500 000 euroa.

Työttömyys kasvoi vuoden aikana valtakunnallisesti, mutta Paimion työttömyysaste säilyi edelleen maakunnan keskitasoa parempana. Positiivista oli myös avoimien työpaikkojen määrän kasvu sekä ajantasaisten työllisyysuunnitelmien korkea osuus.

Tulevina vuosina keskeistä on seurata työvoimapalveluiden kustannuskehitystä, vaikuttavuutta sekä työllisyystoimenpiteiden onnistumista.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että TE-uudistuksen kustannusvaikutukset kunnille ovat osoittautuneet ennakoitua suuremmiksi samalla, kun työttömyyden kasvu lisää työmarkkinatuen kuntaosuuksia.

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Miten TE-palveluiden vaikuttavuutta seurataan?
- Miten työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvua pyritään hillitsemään?

2.3 Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Riskienhallinnan ja varautumisen kehittämisessä edettiin vuoden aikana merkittävästi. Kaupunki päivitti valmiussuunnitelmiaan sekä kehitti tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen liittyviä toimintamalleja.

Tarkastuslautakunta katsoo, että **riskienhallinnan tulee jatkossa olla nykyistä systemaattisempi osa kaikkea johtamista ja päätöksentekoa.**

2.4 Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Paimion kaupungin nykyinen valmiussuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa lokakuussa 2025. Samu Ekroos aloitti neljän kunnan (Kaarina, Lieto, Paimio, Sauvo) yhteisenä varautumissuunnittelijana 2024 (varautumispäällikkö 2026). Valmiussuunnitelma luo hyvän perustan kaupungin varautumiselle ja perustuu viranomaisohjeisiin sekä - määräyksiin.

Valmiuden ylläpitoa harjoiteltiin aluehallintoviraston ja Pelastusopiston järjestämässä harjoituksissa sekä kaupungin omissa harjoituksissa. Viimeisin maakunnallinen harjoitus oli lokakuussa 2024 järjestetty LOUNAIS24-harjoitus.

Materiaalista varautumista vahvistettiin muun muassa varavoimakonehankinnoilla. Myös kaupungin kriisiviestintäsuunnitelma päivitettiin lokakuussa 2025. (Kriisiviestintäohje ei ole julkinen asiakirja).

3. Kaupungin taloudellinen tila

3.1. Vuoden 2025 taloudellinen tulos

Paimion kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudellinen tulos vuonna 2025 oli kokonaisuutena heikko, vaikka talousarvion toteuma oli peruskunnan osalta ennakoitua parempi. Kaupungin tilikauden tulos oli alijäämäinen, ja alijäämäksi muodostui noin 1,9 milj. euroa.

Talouden toteumaa tarkasteltaessa voidaan todeta, että kaupungin käyttötalous pysyi pääosin hallinnassa: toimintatuotot ylittivät ja toimintakulut alittivat talousarvion. Henkilöstökulujen alittuminen paransi tulosta, mutta verotulot jäivät ennakoidusta ja heikensivät kokonaistulosta. Toimintatuotot toimintakuluista oli 16 %.

Toimintakulujen kasvu oli 5,5 prosenttia, mikä ylittää hieman kuntien keskimääräisen kasvun. Keskeinen syy menojen kasvuun oli työllisyyspalveluiden siirtyminen kuntien vastuulle, mikä lisäsi erityisesti käyttötalouden kustannuksia.

Kaupungin vuosikate heikkeni merkittävästi edellisvuodesta ja jäi noin 1,36 milj. euroon. Vuosikate kattoi vain noin 40 prosenttia poistoista, mikä osoittaa tulorahoituksen riittämättömyyttä.

Konsernitasolla tarkasteltuna talouden tilaa kuvaavat tunnusluvut osoittavat heikentyneitä vakavaraisuutta. Konsernin omavaraisuusaste oli 17,9 prosenttia ja suhteellinen velkaantuneisuus 153,6 prosenttia, mikä viittaa merkittävään riippuvuuteen vieraasta pääomasta. Konsernitaseessa on ylijäämiä vain 0,75 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin ja konsernin taloudellinen tulos osoittaa edelleen rakenteellista epätasapainoa. Vaikka talousarvion toteuma oli hyvä, tulorahoitus ei riitä kattamaan poistoja eikä investointeja. **Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että talouden tasapainottaminen edellyttää sekä menokehityksen hallintaa että tulopohjan vahvistamista.**

3.2. Investointien toteutuminen ja vaikutukset

Paimion kaupungin investointitaso oli vuonna 2025 edelleen korkea, vaikka investoinnit vähenivät edellisvuodesta. Nettoinvestoinnit olivat noin 9,4 milj. euroa ja kohdistuivat pääosin talonrakennukseen.

Merkittävimmät investointikohteet olivat Kriivarin koulun uudisrakennus ja peruskorjaus sekä sisäliikuntahallin rakentaminen. Lisäksi kaupunki teki merkittäviä maa-aluehankintoja tulevaa maankäyttöä varten.

Investoinnit toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Niiden vaikutukset ovat kuitenkin kaksijakoiset: ne tukevat pitkällä aikavälillä palvelutuotantoa ja kaupungin elinvoimaa, mutta lyhyellä aikavälillä ne heikentävät talouden tasapainoa. Keskeinen havainto on, että investointien tulorahoitus oli vain noin 14 prosenttia. Tämä tarkoittaa, että suurin osa investoinneista jouduttiin rahoittamaan lainalla tai muulla rahoituksella.

Myös konsernitasolla investointien kokonaismäärä on korkea suhteessa konsernin tulorahoitukseen, mikä lisää rahoituspainetta ja kasvattaa velkaantumista. Konserniyhteisöjen investoinnit vahvistavat palveluverkkoa, mutta samalla lisäävät koko konsernin rahoitusriskitasoa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että investoinnit ovat olleet toiminnallisesti perusteltuja, mutta niiden taso on korkea suhteessa tulorahoitukseen. Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että investointien rahoittaminen pääosin velalla lisää merkittävästi talouden riskejä.

Lautakunta katsoo, että investointitasoa tulee tarkastella kokonaisuutena konsernitasolla ja suhteuttaa nykyistä paremmin kaupungin tulorahoituksen kantokykyyn.

3.3. Velka ja rahoitus

Kaupungin velkaantuneisuus kasvoi edelleen vuonna 2025. Lainakanta nousi noin 68,6 milj. euroon, mikä tarkoittaa noin 6 084 euroa asukasta kohden. Velkaantumisen taustalla on erityisesti investointien korkea taso ja tulorahoituksen riittämättömyys. Samanaikaisesti kaupungin rahoitusasema heikkeni useilla keskeisillä mittareilla.

Kaupungin omavaraisuusaste laski alle 30 prosentin ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi merkittävästi, mikä osoittaa rahoitusrakenteen heikentymistä. Kaupungin maksuvalmius heikkeni merkittävästi. Kassavarojen riittävyys oli vuoden lopussa noin 5 päivää, mikä on erityisen heikko taso. Lainanhoitokate oli 0,2, mikä osoittaa, ettei kaupungin tulorahoitus riitä lainojen korkojen ja lyhennysten hoitamiseen.

Konsernitasolla velkaantuneisuus on vielä korkeammalla tasolla. Konsernin lainakanta oli noin 71,8 milj. euroa eli noin 6 371 euroa asukasta kohden. Velkaantumisen lisäksi konsernin rahoitusasemaa heikentävät takausvastuut ja muut sitoumukset, jotka lisäävät kaupungin kokonaisriskitasoa. Konsernin matala omavaraisuusaste 17,9 % ja korkea velkaantuneisuus tekevät taloudesta alttiin korkotason vaihteluille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin ja konsernin velkaantuneisuus on korkea ja kasvanut edelleen. Lautakunta kiinnittää erityistä huomiota heikkoon maksuvalmiuteen ja lainanhoitokykyyn sekä siihen, että velkataso lisää talouden riskejä. **Lautakunta katsoo, että velkaantumiskehityksen hillitseminen, rahoitusaseman vahvistaminen ja konsernitason talousohjauksen tehostaminen ovat välttämättömiä toimenpiteitä talouden kestävyuden turvaamiseksi.**

Kokonaisarviona voidaan todeta, että Paimion kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudellinen tilanne on heikentynyt vuonna 2025. Talouden keskeiset haasteet liittyvät tulo-rahoituksen riittämättömyyteen, korkeaan investointitasoon ja kasvavaan velkaantumiseen.

Kaupungin talousarvion toteuma oli hyvä, mutta se ei poista talouden rakenteellisia ongelmia. Konsernitasolla velkaantuneisuus ja heikko vakavaraisuus korostavat tarvetta tarkastella taloutta kokonaisuutena. **Tarkastuslautakunta korostaa, että talouden tasapainottaminen edellyttää pitkäjänteisiä toimenpiteitä, joissa yhdistyvät investointitason hallinta, tulo-rahoituksen vahvistaminen sekä konsernitason talouden ohjauksen kehittäminen.**

4. Strategian toteutuminen

Tilinpäätöksen perusteella Paimion kaupungin strategia toteutui parhaiten elinvoiman, palveluiden, kulttuurin, yhteisöllisyyden, kaupungin näkyvyyden sekä organisaation kehittämisen osalta.

Erityisesti Paimio 700 -juhlavuosi tuki kaupungin näkyvyyttä ja yhteisöllisyyttä. Suurimmat haasteet liittyivät talouteen. Strategiassa tavoitteena ollut vakaa talous ei toteutunut suunnitellusti, sillä tilikausi oli alijäämäinen, lainamäärä kasvoi ja investointitaso pysyi korkeana.

Paimion väkiluku kasvoi 51 asukkaalla vuonna 2025, mikä on positiivinen kehityssuunta verrattuna moniin muihin kuntiin.

Vaikka väkiluku kasvoi, tarkastuslautakunta pitää tärkeänä seurata erityisesti väestön ikärakenteen muutoksia, sillä ne vaikuttavat merkittävästi palvelutarpeisiin ja valtionosuuksiin.

Tonttikauppa oli aktiivista erityisesti Koivulinnan alueella, ja omakotitalontontteja luovutettiin 27 kappaletta (2024: 20).

Investointien ja yritysten mahdollisuus menestyä Paimiossa nousi myös tärkeäksi osaksi toimintavuotta 2025, tämä korostuu myös tulevaisuudessa. "Yksykkösen" yritysalueen rakentaminen alkoi vuoden 2025 aikana. Kaupungin tulee jatkossakin mahdollistaa erilaisten yritystonttien tarjonta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Paimion kaupungin uuden strategian valmistelu toteutetaan avoimesti, osallistavasti ja riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta valtuustolla on aito mahdollisuus vaikuttaa strategian sisältöön.

Tarkastuslautakunta toivoo, että uusi strategia on selkeä ja valintoja tekevä ohjausasiakirja, joka ohjaa aidosti päätöksentekoa, taloutta ja arjen toimintaa, ja jonka toteutumista voidaan helposti ja luotettavasti mitata.

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Millä konkreettisilla mittareilla uuden strategian toteutumista seurataan?
- Kuinka usein strategian toteutumisesta raportoidaan valtuustolle?
- Sisällytetäänkö strategiaan taloudelliset riskimittarit?

5. Toimialojen arviointi

Paimion kaupungintalo, Kuva: Mamma J

5.1 Koulutuslautakunta

Koulutuslautakunnan talous pysyi hyvin raamissa. Tilinpäätöksen mukaan lautakunnan toimintakate alitti talousarvion noin 278 000 eurolla ja toteuma oli 98,5 %. Erityisinä huomioina voidaan mainita henkilöstökulujen alentuminen ja perusopetuksen kustannusten pysymisen hallinnassa lakimuutoksista huolimatta ja palveluiden järjestämisen kustannustehokkaana. Uusia hankkeita Erasmus+ ja Nordplus.

Ei voida kuitenkaan unohtaa, että perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kustannukset ovat kasvaneet viime vuosina keskimääräistä enemmän ja säästövaraa on vähän, koska palvelut on järjestetty jo suhteellisen kustannustehokkaasti.

Opetustoimeen tuli vuonna 2025 useita valtakunnallisia lakimuutoksia, jotka Paimion kaupungin koulutustoimi on hoitanut mallikkaasti. Oppimisen tuen uudistus vietiin käytäntöön ilman merkittäviä ongelmia, vaikka oppimisen tuen kehittämissuunnitelma ei täysin valmistunut vuoden 2025 aikana. Oppimisen tuen muutoksista tiedotettiin hyvin ja kaikilla halukkailla oli mahdollisuus osallistua keskustelu- ja tiedotustilaisuuksiin muutokseen liittyen. Opetussuunnitelmat päivitettiin, hyvinvoinnin vuosikelloa valmisteltiin, koulukuljetussäännöt ja aamu- ja iltapäivätoiminta suunnitelmat uudistettiin, erityisopetuksen resursseja vahvistettiin Hanhijoen ja Kriivarin koulussa.

Päiväkotiverkkoa järjesteltiin uudelleen ja Oinilan uusi päiväkotikäynnisty onnistuneesti. Samassa varhaiskasvatuksen johtamisrakenteita kehitettiin. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelien käyttö väheni verrattuna kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen paikkakapasiteettia on ollut

viimeisen vuoden aikana enemmän kuin tarvetta, johtuen viimeisten kahden vuoden syntyneiden lapsien ikäryhmän pienuudesta. Paimiossa on tarjolla laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta, niin yksityisellä kuin kunnallisellakin puolella. Ruotsinkielisille perheille on ostettu ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus Kaarinasta tai Turusta. Asiakastyytyväisyyskyselyiden tulokset ovat olleet erittäin hyvät mm. lasten viihtyvyyden ja palvelutason suhteen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot ovat viime vuosien aikana vähentyneet ja ne tulevat vielä vähentymään, lapsien määrän vähentyessä. Tämä on myös osittain seurausta valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksista.

Paimion lukion opiskelijamäärä kasvoi ja opetuksen laadun arvioitiin säilyneen hyvänä. Lukion kustannusten kasvu on ollut huomattavasti valtakunnallista keskiarvoa vähäisempää, ja kustannukset selkeästi alemmat, kuin naapurikuntien samankokoisissa lukioissa. Lukiokoulutuksen järjestämiseen maksettavat valtionosuudet kattavat lähes kaikki kustannukset. Paimion lukio on haluttu ja arvostettu oppilaitos, jossa panostetaan oppilaiden hyvinvointiin.

Voidaan todeta, että palvelut on saatu toteutettua kustannustehokkaasti ja säilytettyä hyvä palvelutaso, mutta huolestuttavaa on henkilöstön kuormittuminen sivistystoimen kaikilla tulosalueilla. Varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen kustannuspaineet, kouluverkkoselvitys sekä pitkällä aikavälillä vähenevä lasten määrä ovat tulevaisuuden haasteina.

5.2 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan alaisissa palveluissa talous pysyi pääosin hallinnassa, vaikka hintojen nousu oli ennakoitua voimakkaampaa ja valtion säästölinjaukset aiheuttivat taloudellisia riskejä.

Keskeisiä huomioita vuodesta 2025:

- Kirjaston lainausmäärä kasvoi noin 8 prosenttia vuodesta 2024.
- Kirjastossa vierailtiin vuoden aikana yhteensä 92 234 kertaa.
- Paimio sijoittui valtakunnallisessa vertailussa lainausmäärissä sijalle 21, mikä on erinomainen saavutus noin 300 kunnan joukossa.
- Paimio 700 -juhlavuosi näkyi aktiivisena kulttuuritoimintana, kuten Paimio-päivän tapahtumilla
- Paimion Parhaat 2025 -gaala järjestettiin keväällä 2026, jossa palkittiin vuoden 2025 kulttuuri- ja vapaa-aikatoimijoita.
- Harrastamisen Suomen mallin (PaHaMa) toimintaa jatkettiin.
- Remontoidun uimahalli Solinan kävijämäärä kasvanut 1,6% (86 955)

Paimion kaupungin kulttuuri- ja kirjastopalvelut saavuttivat vuonna 2025 erittäin hyviä kävijä- ja lainausmääriä.

Kulttuuripalvelut tarjosivat monipuolisesti näyttelyitä, tapahtumia ja osallistavaa toimintaa. **Hyvinvointilautakunta onnistui erityisen hyvin kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden järjestämisessä, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kehittämisessä ja tapahtuma- ja harrastustoiminnan laajassa toteutuksessa, vähäisistä henkilöstöresursseista huolimatta.**

Kuva: Paimion kaupunki

5.3 Tekninen lautakunta

Paimion kaupungin tekninen lautakunta ja kiinteistöpalvelut onnistuivat vuoden 2025 tavoitteissa monelta osin hyvin, erityisesti investointien toteutuksessa ja palveluverkon kehittämisessä. Samalla kuitenkin kustannuspaineet, investointien suuri määrä ja kiinteistökannan ylläpito aiheuttivat haasteita.

Keskeisiä investointeja olivat:

- Kriivarin koulun uudisrakennus ja peruskorjaus
- Sisäliikuntahallin rakentaminen
- Katu- ja kunnallistekniikan investoinnit
- Kiinteistöjen korjaus- ja ylläpito-hankkeet

Sisäliikuntahalli toteutettiin suunnitellussa aikataulussa ja alitti alkuperäisen hankesuunnitelman budjetin 1,5milj. eurolla. Kriivarin koulun uudisosa valmistui myös suunnitellussa aikataulussa ja budjetissa. Koulun peruskorjausosa on vielä käynnissä, mutta teknisen toimen arvion mukaan sekin tulisi valmistumaan aikataulussa, asetettu budjetti saattaa ylittyä hieman rakennusvaiheen aikaisten muutosten vuoksi. Tarkastuslautakunta pitääkin ensiarvoisen tärkeänä, että suunnitelmat tulee jatkossa toteuttaa sen mukaisesti, että tilojen käyttäjillä on riittävä aika kommentoida rakennushanketta, eikä kalliita muutoksia jouduta tekemään enää rakennusvaiheen alettua.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallisesti tekninen lautakunta onnistui hyvin erityisesti rakennushankkeiden läpiviennissä, palvelukiinteistöjen kehittämisessä ja kasvavan kaupungin infran rakentamisessa.

Teknisen toimialan talouden hallintaa vaikeuttivat tilinpäätöksen mukaan rakentamisen ja palvelujen hintojen nousu, energiakustannukset, kasvavat ylläpitokustannukset sekä laajan kiinteistökannan korjaus- ja investointitarpeet.

Vaikka kokonaisuutena vuosi 2025 on ollut onnistunut, haasteiksi voidaan todeta, että suuret investoinnit kasvattivat kaupungin velkamäärää huomattavasti. Kiinteistöjen ylläpidon kustannukset nousevat koko ajan, vanhenevan rakennuskannan korjausvelka ja infratarpeet lisääntyvät kaupungin kasvaessa. **Tarkastuslautakunta muistuttaa tuleville vuosille investointien priorisoinnista talouden kiristyessä.**

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että investointien aikatauluja ja kustannusseurantaa kehitetään edelleen. Varmistetaan resurssien riittävyys ja henkilökunnan jaksaminen.

Tarkastuslautakunta nostaa strategisena riskinä, että kasvava korjausvelka ja laaja kiinteistökanta muodostavat kaupungille pitkäaikaisen taloudellisen riskin, joka voi tulevana vuosina lisätä investointi- ja käyttötalouspainetta.

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Onko kaupungilla ajantasainen korjausvelkalaskelma?
- Millä perusteilla kiinteistöjen ylläpitoa, peruskorjausta tai mahdollista luopumista priorisoidaan?
- Kuinka paljon kiinteistöjen ylläpitokustannusten arvioidaan kasvavan seuraavan viiden vuoden aikana?

5.4 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta onnistui vuoden 2025 talousarvion tavoitteissa kokonaisuutena melko hyvin. Erityisesti kaavoituksen, lupapalvelujen ja digitaalisten järjestelmien kehittämisessä saavutettiin tavoitteita. Kaupunki jatkoi luonnon monimuotoisuutta tukevia toimenpiteitä sekä ilmastotyötä. **Taloudelliset tavoitteet saavutettiin ja määrärahat alittuivat.**

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin, vaikka kaikki yksittäiset mittarit eivät toteutuneet täysin ja talouteen vaikutti erityisesti rakennusalan heikko suhdannetilanne. **Toisaalta voidaan todeta, että vaikka rakentamisen volyymi pysyi matalana, kaavoitusta päästiin edistämään ja jatkettiin kaupungin kasvun mahdollistamista strategisten tavoitteiden mukaisesti.**

Paimion kaupungin vuoden 2025 ympäristöpalkinto oli osa kaupungin 700-juhlavuotta ja samalla näkyvä esimerkki siitä, miten kestävän kehityksen työryhmä pyrki osallistamaan kuntalaisia ympäristö- ja ilmastotyöhön. Ympäristöpalkinto myönnettiin Kriivarin koulun ja päiväkodin lähimetsän säilyttämisestä, aktiivisille paikallisille toimijoille, jotka estivät metsän hakkuun ja nostivat lähiluonnon merkityksen esiin.

Luonnon monimuotoisuuden edistämistä tuettiin ohjelmason ohjauksella, kestävän kehityksen työryhmän seurannalla sekä asukkaita osallistavilla toimilla.

Tarkastuslautakunta näkee suurimpina haasteina seuraavina vuosina rakentamisen epävarmuuden, kasvavan kaupungin maankäyttöpaineen, ilmasto- ja ympäristövaatimukset, resurssien riittävyden ja investointien hallinnan.

Lautakunta toivoo, että ympäristölautakunta pystyy yhdistämään kaupungin kasvun, taloudellisen kestävyys, luonnon monimuotoisuuden ja asukkaiden viihtyvyyden samaan kokonaisuuteen.

6. Henkilöstö

Paimion kaupungin henkilöstötilanne oli vuonna 2025 kokonaisuutena vakaa, mutta toimintaympäristön muutokset ja kasvavat palvelupaineet näkyivät henkilöstöjohtamisessa. Resurssipulaa on ollut myös henkilöstöhallinnossa, joka saatiin tasoitettua kesän 2025 aikana henkilöstöasiantuntijan rekrytoinnilla.

Kaupungilla työskenteli vuoden lopussa yhteensä 494 henkilöä, sisältäen määräaikaiset ja lyhyt aikaiset sijaiset. Henkilöstön määrä vaihtelee kuukausittain, vuoden lopussa vakituisten työntekijöiden osuus oli 402, eli noin 80% koko henkilökunnasta. Vakinaisten osuus kasvoi edellisvuodesta, mikä kertoo henkilöstörakenteen vakiintumisesta.

Henkilöstö oli vahvasti naisvaltainen ja keski-ikä suhteellisen korkea, mikä tuo tulevana vuosina haasteita eläköitymisen ja työssä jaksamisen näkökulmasta. Suurimmat henkilöstöryhmät olivat varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.

Sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi vuodesta 2024. Sairauspoissaolot laskivat 13,2 kalenteripäivään / htv, mikä on 2,2 päivää vähemmän kuin vuonna 2024. Tämä tarkoittaa noin 14 %:n vähennystä. Suunta on oikea, mutta tähän pitää edelleen panostaa ja löytää työkaluja sairaspöissaolojen vähentämiseen ja henkilökunnan työssäjaksamiseen.

Työhyvinvointia tuettiin työterveyshuollon, työsuojelun, koulutusten ja henkilöstöetujen avulla. Kaupunki panosti myös henkilöstön osaamisen kehittämiseen sekä rekrytointien parantamiseen, erityisesti varhaiskasvatuksen tehtävissä.

Henkilöstökulut kasvoivat noin 5 prosenttia edellisvuodesta. Kasvua selittävät erityisesti vuonna 2025 voimaan tulleet kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen muutokset, yleiskorotukset (+2,5 %), paikalliset järjestelyerät sekä uuden tasopalkkajärjestelmän käyttöönotto.

Kokonaisuutena henkilöstöraportti antaa kuvan melko vakaasta henkilöstötilanteesta, jossa työhyvinvoinnin kehitys oli pääosin myönteistä, mutta samalla tulevat eläköitymiset, työvoiman saatavuus ja talouden kiristyminen muodostavat edelleen merkittäviä haasteita kaupungin toiminnalle.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön kuormittumista seurataan systemaattisesti erityisesti kasvavien palvelupaineiden, muutosten ja rekrytointihaasteiden keskellä.

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Miten huolehditaan irtisanoutuneiden henkilöiden lähtöhaastatteluista ja miten saatua palautetta hyödynnetään?
- Miten kaupunki huolehtii yhdenmukaisista kehityskeskusteluista toimialoilla?
- Miten seurataan kehityskeskusteluiden ajantasaisuutta ja miten kehityssuunnitelmat tuodaan HR:ään ja johtoryhmälle tiedoksi?
- Miten varmistetaan, että Paimion kaupunki pysyy jatkossakin säästötavoitteista huolimatta kiinnostavana ja houkuttelevana työnantajana?

7. Konserniyhtiöt

Paimion kaupungin konserniyhtiöillä on tärkeä rooli kaupungin palveluissa, asumisessa, kiinteistöjen hallinnassa ja elinvoiman kehittämisessä. Konserniyhtiöt onnistuivat vuonna 2025 kokonaisuutena melko hyvin turvaamaan palvelut ja jatkamaan investointeja, mutta samalla niihin kohdistui kasvavia talous- ja investointipaineita.

Tarkastuslautakunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota konserniohjeen päivittämiseen. Päivitetty konserniohje astui voimaan 1.5.2026. Seuraavassa arviointikertomuksessa tehdään tarkempi arviointi päivitetystä konserniohjeesta, miten se on otettu vastaan ja miten sitä on noudatettu.

Suurimmat tulevaisuuden riskit liittyvät investointikykyyn, kasvaviin ylläpitokustannuksiin sekä siihen, miten kaupungin kasvu pystytään rahoittamaan kestäväällä tavalla. Tulevina vuosina ratkaisevinta onkin, miten uusia investointeja hallitaan, energiatehokkuutta parannetaan, miten korjausvelkaa saadaan vähennettyä ja miten suoriudutaan talouden pitkäjänteisessä tasapainottamisessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että päivitetty konserniohje jalkautetaan käytännön omistajaohjaukseen ja konsernivalvontaan yhdenmukaisesti.

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Miten konserniohjeen noudattamista seurataan?
- Millä tavoin konserniriskit raportoidaan valtuustolle?

8. HYTE-toiminta

Kaupunki on jatkanut vuonna 2025 aktiivista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) työtä useilla osa-alueilla. Kaupungin tavoitteena on "hyvinvoiva kuntalainen", ja työtä tehdään poikkihallinnollisesti yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, järjestöjen ja hyvinvointialue Varhan kanssa. Tämä on ollut tärkeä onnistuminen erityisesti sote-uudistuksen jälkeisessä tilanteessa, jossa kuntien rooli painottuu juuri ennaltaehkäisevään hyvinvointityöhön.

Keskeisiä HYTE-toiminnan painopisteitä vuonna 2025 ovat olleet:

- sairauksien ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy
- kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
- liikunnan ja kulttuurin saavutettavuus
- ikäihmisten hyvinvointi
- ehkäisevä päihdetyö
- yhteisöllisyys ja vapaaehtoistoiminta.

Paimio on saanut HYTE-kertoimen kautta valtionosuuksiin lisärahoitusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lisärahoitus on ollut kaupungille merkittävä kannustin ja mahdollistanut laadukkaiden palveluiden ylläpitämisen. Vuoden 2025 HYTE-kerroin on 62 (2024: 52) ja valtionosuuden lisäosaa saatiin 213,3 tuhatta euroa (2024: 180,5t eur). Lautakunta suosittelee HYTE-työn toteuttamista poikkihallinnollisesti ja pitkäjänteisesti.

Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen

Vuonna 2025 jatkettiin useita ikäihmisten hyvinvointia tukevia toimintoja, kuten: Hyvän Olon Pysäkki, Ystäväpiiri-toiminta sekä koulumummo- ja kouluvaari-toimintaa. Tarkastuslautakunta katsoo, että näiden toimintojen vahvuutena on ollut yksinäisyyden ehkäisy ja sukupolvien välinen yhteisöllisyys.

Liikunnan ja osallisuuden edistäminen

Paimio on myös panostanut matalan kynnyksen liikuntaan ja kuntalaisten osallistamiseen. Esimerkiksi Arkeen Voimaa -toimintamalli, soveltavan liikunnan tukeminen, MunPaimio-asukasbudjetti sekä järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tukeminen. Asukasbudjetointi on lisännyt kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa oman alueensa hyvinvointia tukeviin hankkeisiin.

Ehkäisevä päihdetyö ja turvallisuuden edistäminen

Kaupunki on jatkanut ehkäisevää päihdetyötä osana HYTE-ohjelmaa yhteistyössä asiantuntijoiden ja Varhan kanssa. Työssä painottuvat nuorten hyvinvointi, turvallisuus, mielenterveyden tukeminen sekä päihdehaittojen vähentäminen.

Järjestöjen ja yhdistysten tukeminen

Hyvinvointilautakunta on jatkanut avustusten jakamista liikunta-, kulttuuri-, nuoriso- ja HYTE-toimintaan. Tämä on vahvistanut paikallista harrastus- ja yhteisötoimintaa.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuoden 2025 perusteella Paimion HYTE-toiminnan vahvuuksia ovat erityisesti:

- hyvä poikkihallinnollinen yhteistyö
- ennaltaehkäisevä toimintatapa
- yhteisöllisyyden tukeminen
- aktiivinen järjestöyhteistyö
- ikäihmisten ja nuorten huomioiminen
- kuntalaisten osallistaminen päätöksentekoon.

Kehittämistarpeiksi on tunnistettu resurssien riittävyys ja kasvavien HYTE-tehtävien hallinta tulevina vuosina.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että HYTE-toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan nykyistä systemaattisemmin suhteessa käytettyihin resursseihin.

Ilmakuva E18 moottoritie itään, Kuva: Oskari Summanen

Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Onko HYTE-työlle asetettu taloudellisia vaikuttavuustavoitteita?

9. Vuoden 2024 arviointikertomuksen seuranta

Tarkastuslautakunta sai 01.10.2025 kaupunginhallitukselta vastineen vuoden 2024 arviointikertomuksen huomioista ja havainnoista.

Taloudellinen tilanne ja investoinnit

Kaupunginhallitus tunnistaa taloudellisen tilanteen haasteellisuuden sekä investointien kasvattaman velkamäärän. Talouden tasapainottaminen tulevina vuosina on vaativaa yleisen taloustilanteen, työllisyyden heikkenemisen sekä valtion rahoitusratkaisujen vuoksi.

Kriivarin koulun peruskorjauksen valmistuttua kesällä 2026 investointitasoa tulee rajata siten, että se kohdistuu vain välttämättömiin ja pakollisiin hankkeisiin. Lainojen lyhentäminen ja velkamäärän pienentäminen edellyttää ylijäämäisiä tilinpäätöksiä eli noin 3,5 miljoonan euron vuosikatetta ja samalla investointien jäämistä poistojen suuruiseksi tai niitä pienemmiksi.

Toiminnan kehittäminen ja henkilöstö

Kaupunginhallitus toteaa, että talouden tasapainottaminen toiminnallisilla keinoilla on haastavaa. Palvelut tuotetaan valtakunnallisten vertailujen perusteella kustannustehokkaasti.

Toiminnan kehittämistä jatketaan. Henkilöstön tehtäväkuvia tarkastellaan ja uudistetaan erityisesti rekrytointitilanteissa. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi nähdään keskeisenä voimavarana.

Kaupunki huolehtii siitä, että henkilöstöresurssit ovat riittävät ja oikein kohdennetut sekä että johtamista kehitetään. Palveluja priorisoidaan huomioiden niiden lakisääteisyys, palvelutaso ja vaikuttavuus. Palvelurakenteessa otetaan huomioon väestönmuutoksen vaikutukset.

Tulorahoitus ja valtionosuudet

Kaupunginhallitus toteaa, että mahdollisuudet vaikuttaa tulorahoitukseen ovat rajalliset. Toimintatuotot ovat noin 5–6 miljoonaa euroa, josta valtion tukien ja avustusten osuus on noin viidennes.

Verorahoituksen määrä on vuonna 2025 noin 36,5 miljoonaa euroa. Veroprosentin korotusten tuotto olisi rajallinen: 0,1%:n korotus tuottaisi vain noin 300 000 euroa vuodessa, mikä on selvästi vähemmän kuin talouden tasapainottamistarve. Vuonna 2027 voimaan tuleva valtionosuusuudistus ei lisää kuntien kokonaisrahoitusta, vaan muuttaa sen kohdentumista. Ikärakenne, erityisesti 0–15-vuotiaiden määrä, vaikuttaa merkittävästi valtionosuuksiin. Vuonna 2026 tämän ikäryhmän osuus laskennallisista kustannuksista on 83%.

Konserniohje

Kaupunginhallitus ilmoitti konserniohjeen päivittämisestä maaliskuun 2026 loppuun mennessä. Uusi konserniohje astui voimaan 1.5.2026.

HYTE-toiminta

Kaupunginhallitus pitää hyvänä, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on nostettu arviointikertomuksessa omaksi osiokseen. Tämä varmistaa HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorin toteutumisen.

HYTE-työn arviointi osana arviointikertomusta tukee myös kaupungin mahdollisuuksia lisätä HYTE-valtionosuuden määrää.

Keväinen ilmakeku Paimion kaupungintalosta, Kuva: Oskari Summanen

10. Tarkastuslautakunnan päätelmät ja yhteenveto

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kaupungin palvelutuotanto toimi pääosin hyvin. Strategisia tavoitteita saavutettiin useilla osa-alueilla ja investointihankkeet etenivät suunnitellusti.

Taloudellinen asema on kokonaisuutena pysynyt hallittuna, mutta kehityksessä näkyy kasvavia paineita erityisesti menojen kasvun ja tulojen riittävyyden välillä. Toimintatuotot ja verorahoitus ovat pääosin kattaneet palvelutuotannon kustannuksia, mutta rakenteellinen alijäämä tai niukentuva liikkumavara on joissakin toiminnoissa nähtävissä. Investointien taso on pysynyt melko korkeana, mikä korostaa velkaantumisen ja kassavirran hallinnan merkitystä.

Tarkastuslautakunta korostaa, että talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen pitkäjänteisiä rakenteellisia toimenpiteitä, ei pelkästään yksittäisiä säästöjä. Palvelutarpeiden kasvu, väestön ikääntyminen sekä henkilöstön saatavuus muodostavat keskeiset riskitekijät tuleville vuosille.

Tulevaisuuden haasteina korostuvat erityisesti:

- talouden sopeuttaminen muuttuvaan rahoituspohjaan
- palvelujen vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantaminen
- henkilöstön riittävyyden turvaaminen
- investointien priorisointi ja velkaantumisen hallinta
- hyvinvointialueiden ja kunnan yhdyspintojen toimivuus

Tavoitteena tulee olla talouden kestävä tasapaino, palvelujen laadun säilyttäminen sekä ennakoiva riskienhallinta. **Lautakunta painottaa myös johtamisen ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä seurantatiedon hyödyntämistä entistä systemaattisemmin toiminnan kehittämisessä.**

Tarkastuslautakunta arvioi, että kaupungin toiminta on vuonna 2025 ollut pääosin tavoitteiden mukaista ja palvelut on kyetty turvaamaan hyvin.

Samalla lautakunta korostaa, että kaupungin talouden rakenteellinen kiristyminen, korkea investointitaso ja kasvava velkaantuminen edellyttävät lähivuosina aiempaa tiukempaa priorisointia, strategista päätöksentekoa ja pitkäjänteistä talouden tasapainottamista. Säästötoimista huolimatta, henkilöstön riittävyydestä ja työssäjaksamisesta on pidettävä huolta, toiminnan ja laadukkaan palvelun takaamiseksi.

Kuva: Paimion kaupunki

11. Esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomus merkitään tiedoksi ja kaupunginhallitus antaa kuntalain mukaisen lausunnon arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja toimenpiteistä.

Paimiossa 21.5.2026

Paimion kaupungin tarkastuslautakunta

Noora Eloluoto

Annica Tuominen

Martti Heikkilä

Pasi Pöri

Minni Rantanen

Tapani Salo

Nanna Tuovinen